

Wet Hof en schatkistbankieren slecht voor economie

Wet Hof (Houdbare Overheidsfinanciën)

Waarom wil het kabinet de Wet Hof invoeren?

Met de Wet Hof wil het kabinet bereiken dat de Europese afspraken over het EMU-saldo en de middellangetermijndoelstelling (MTO) worden verankerd in de nationale wetgeving en de decentrale overheden (provincies gemeenten en waterschappen) te kunnen verplichten hieraan een bijdrage te leveren.

Wat houdt de Wet Hof in?

Per decentrale overheidslaag wordt een maximum EMU-tekortnorm vastgesteld. Voor 2013 is het maximum EMU-tekort voor de decentrale overheden vastgesteld op 0,5 % BBP waarvan 0,38 % BBP voor de gemeenten, 0,07 % BBP voor de provincies en 0,05 % BBP voor de waterschappen. De decentrale overheden hebben een gelijkwaardige inspanningsplicht als het Rijk ten aanzien van de Europese doelstellingen met betrekking tot de overheidsfinanciën.

Als de decentrale overheden hun EMU-norm overschrijden, zijn er sancties mogelijk, ook als er geen sprake is van een boete vanuit Europa.

Wat zijn de bezwaren van de decentrale overheden?

Bij de uitwerking van de EMU-normen wordt nog onvoldoende rekening gehouden met de verschillen in boekhoudkundige stelsels van de decentrale overheden en van het Rijk. Daarom moeten de decentrale overheden – om aan de Wet Hof te voldoen - een bovenproportionele inspanning leveren die ten koste gaat van de investeringen. De provincies hebben jaarlijks een ruimte nodig van 1.250 mln euro EMU-tekort (circa 0,20 % BBP). Als de huidige norm van 0,07 % BBP (bijna 430 mln euro) niet wordt verruimd, kunnen de provincies in 2013 800 mln euro minder investeren in de ontwikkeling van de regio. De gemeenten hebben geen probleem met de huidige EMU-norm van 0,38 % BBP, maar wel bij een lagere norm. De waterschappen hebben een EMU-ruimte nodig van minimaal 0,065 % BBP terwijl de ruimte nu 0,05 % BBP is. Hierdoor kunnen de waterschappen 100 mln euro minder investeren.

Gezamenlijk kunnen de decentrale overheden in 2013 dus 900 mln euro minder investeren.

Dat wordt meer als het EMU-saldo vanaf 2014 jaarlijks met 0,5 % BBP moet worden verbeterd richting MTO en de decentrale overheden daar een evenredige bijdrage aan moeten leveren. Niet alleen worden de problemen voor de provincies en waterschappen groter, er ontstaan ook problemen voor de gemeenten. Gezamenlijk kunnen de decentrale overheden in 2014 dan 1,4 mld euro minder investeren. In 2017 – het eind van de volgende kabinetsperiode – zullen de investeringsmogelijkheden voor de decentrale overheden zijn verminderd met 3,4 mld euro. Voor de gehele kabinetsperiode tot en met 2017 betekent dit dat er bijna 11 mld euro minder geïnvesteerd kan worden.

Verder hebben wij principiële bezwaren tegen de preventieve sanctiemogelijkheid tegen decentrale overheden in de situatie dat Nederland als lidstaat geen sanctie vanuit Europa krijgt opgelegd.

Het wetsvoorstel remt regionale en lokale investeringen. Regionale en lokale initiatieven die de economie stimuleren, moeten na invoering van het wetsvoorstel worden geschrapt en dat in een tijd waarin de economie juist een impuls gegeven zou moeten worden.

Verplicht schatkistbankieren

Waarom wil het kabinet het verplicht schatkistbankieren invoeren?

Met het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden beoogt het kabinet bij te dragen aan de vereiste daling van de schuld van de collectieve sector. Het idee hierachter is dat door de consolidatie van de onderlinge schuldverhoudingen binnen de sector overheid, de EMU-schuld van de collectieve sector daalt.

Wat houdt het verplicht schatkistbankieren in?

De decentrale overheden moeten voortaan hun tegoeden aanhouden bij het ministerie van Financiën in plaats van bij een bank. De rekening-courant die de decentrale overheid heeft bij Financiën wordt gekoppeld aan zijn betaalrekeningen bij zijn banken. Het betalingsverkeer blijft via deze betaalrekeningen lopen.

Lopen de decentrale overheden veel risico met hun beleggingen?

De decentrale overheden zijn gehouden aan de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) en de Regeling uitzettingen en derivaten (Ruddo) waarin is geregeld dat ze alleen "prudent" (voorzichtig, zonder risico's) mogen beleggen. In de eigen treasurystatuten stellen de decentrale overheden vaak strengere eisen. Om de risico's verder te beperken zijn de beleggingen vaak gespreid. Bij verplicht schatkistbankieren is het niet meer mogelijk om de beleggingen te spreiden.

Wat zijn de bezwaren van de decentrale overheden?

Verplicht schatkistbankieren is een fundamentele ingreep in de autonome bevoegdheid van de decentrale overheden om zelf hun middelen te beheren. Een beperking van de autonomie is in beginsel mogelijk, maar een dergelijke beperking vraagt wel om een heldere en overtuigende uiteenzetting waarom het uitzetten van middelen niet op doeltreffende wijze door de decentrale overheden kan worden uitgevoerd en vervangen zou moeten worden door verplicht schatkistbankieren.

Europeesrechtelijk gezien is de verplichting tot schatkistbankieren mogelijk in strijd met art. 63 van het "Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)". Dit artikel luidt als volgt: "In het kader van de bepalingen van dit hoofdstuk [4, Kapitaal en betalingsverkeer] zijn alle beperkingen van het kapitaalverkeer tussen lidstaten onderling en tussen lidstaten en derde landen verboden."

De provincies hebben nu circa 12,5 mld euro aan vermogen dat voor een belangrijk deel langjarig is uitgezet. De laatste tranche van de verkoop van de Nuon-aandelen levert nog circa 2,5 mld euro op. Van het totaal vermogen van 15 mld euro zal de helft in circa 10 jaar worden uitgegeven aan investeringen. Van de 7,5 mld euro vermogen die uiteindelijk beschikbaar komt voor het schatkistbankieren, draagt 1,5 mld euro niet bij aan het verminderen van de EMU-schuld omdat al op vrijwillige basis wordt gewerkt met schatkistbankieren of in Nederlandse staatsobligaties is belegd. Uiteindelijk zal de bijdrage van de provincies aan de EMU-schuldreductie vanwege het schatkistbankieren 6 mld euro bedragen. Bij de gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen zal naar verwachting structureel circa 600 mln euro beschikbaar komen voor schatkistbankieren. Circa 1,5 mld euro zal daarnaast vanwege schommelingen in het betalingsritme ook onder het schatkistbankieren vallen. Van de waterschappen zullen naar verwachting geen structurele middelen beschikbaar komen voor het schatkistbankieren. Het effect op de schuldreductie zal dan ook maximaal 8 miljard euro (circa 1,3 % BBP) . Dat is dus substantieel minder dan de 4 % BBP die het kabinet verwacht.

Gemiddeld levert het schatkistbankieren 1,5 % minder rente op dan op de markt. De jaarlijkse opbrengstenderving komt uit op 134,5 mln euro. Deze opbrengstenderving zal op grond van art. 2 Fwv door het Rijk moeten worden gecompenseerd. Anders zal het ten koste gaan van de uitgaven van de decentrale overheden, met name voor investeringen.